

DEBRECZENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelősszerkesztő:

KISS ENDRE.

Szerkesztőtársai:

**B. Kiss Pál, Biki Andor,
Venetiáner Sándor.**

Kiadóhivatali főnök: **Gönczy Béla.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill.

Ifjúsági egyesületeknek 4 korona

Főiskolai hallgatóknak 3 korona

Egyes szám ára: 30 fillér.

A kritika.

A természet bölcs rendelése szerint az ember egy sajátos tulajdonsággal ékeskedik. Ez a tulajdonság nem más, mint az, hogy szeretünk az eszmékről, tárgyokról, emlékekről véleményt alkoni. Ezt a ténykedést a logika kritikának nevezi. Mi — parasztok — nevezük csak megszokásnak.

Sem a kritika, sem a kritikával foglalkozók valami égbekiáltó népszerűségnek nem örvendettek soha, sőt nem örvendenek ma sem. És ez természetes is, mivel a kritikus bonckése igen sok rejtett hibát hoz napvilágra. Mindazáltal jogosult, feltéve, ha nem személyeskedő.

E cikk írójának feltett szándéka ilyen — személyeskedéstől távol álló, kissé szigorú, de mindenesetre igazságos bírálatot mondani a most folyó tanévben lejátszódott s az ifjúságot sok oldalról érdeklő események felől.

Lássuk tehát mi történt 1905. szeptember hava és 1906. március hava között?

Nem akarok fontoskodni s mégis jó lélekkel mondhatom: nagyon kevés. Habár tagadhatatlan, hogy ennyi sok szép terv sohasem foglalkoztatta az ifjúságot, mint éppen az idén. És bizony sajnós, a szép tervek csak megmaradtak tervnek.

Pedig most is megalakultunk, mint az előző években. Megválasztottuk a tisztviselőket. Nagyokat ittunk az egészségükre — ősi szokás szerint. Aztán kiadtuk a jelszót; „Jogász kör, emléktábla, diákkongresszus, egyetértés, összetartás“.

S aztán mit történt?

Erőt vett rajtunk a régi betegség, mely ki tudja hány ragyogó tervet fojtott csirájába. Lón, hogy egyik tulságosan érzékeny ur sértve érezte magát, a másik többé-kevésbé kifogásolható magaviselete által. Mi volt az ok? Kocsmai incidens? Nyilvános összeszólalkozás? Bizony már

nem tudom. Elég az, hogy mind a két fél kikiáltotta magát mártyrnak, félreismert lángelmének, meg a jó ég tudja mi mindennek.

Rád ismerem magyarom! Te vagy az, aki minden kis dologból élet-halál harcot csinál, te vagy az, aki a nagy dolgokat könnyelmű vállvognogatással fogadod s még csak egy pajzán mosolyra sem méltatod!

Rád ismerem debreceni ifjúság! Te vagy az, aki duzzadozó erőd biztos tudatában, szükségtelennek tartod a jelennek élni. A múlt hagyományából táplálkozol s büszke vagy, mint egy spányol grand.

Pedig hát kár volt veszekedni, mert ezáltal a szép tervek hajója zátonyra jutott s ha el nem sülyed is, megrongálva érkezik a kikötőbe. És itt sem fogadja üdvözlő lövés! Legfelebb szánakozás.

De hagyjuk a képletes beszédet. Lássuk a tényeket a maguk rideg valóságában.

Mi lesz a „Jogász kör“-rel? Meg van az alapítókéje, készen van a tervezete, megénekeltük az ifjúsági lapokban ki tudja hányszor. És most az egész eszmét dobhatjuk a pihenés, sőt talán a teljes megsemmisülés karjaiba, mert a vezetőségnek nagyobb dolga volt az iskolai év folyamán: becsületet köszörült, jóllehet csorbát nem ütött rajta senki. Pedig de szép terv volt, pedig milyen általános lelkesedés környezte.

Menjünk tovább! Mi van az oratóriumi emléktáblával? Hahó, Kossuth apánk, hátrább az agarakkal! Most nem érünk rá, mert most alkotmányosdit játszunk.

Másként áll a dolog azonban a diákkongresszussal. Itt már más dülöt taposunk. Itt már reprezentálni kell. Azt meg tudunk, is akarunk is. Istenem, hát mi is lenne a világból, ha a debreceni diákság nem tudna parádézni? Bizonyára kifordulna a föld is a sarkából. De egyetérteni: miért? Összetartani: pfuj!

Távol áll tőlem a szándék komolyságában kételkedni, vagy a kongresszus célszerűségében tamáskodni. Sőt egyenesen kijelentem, hogy az ügynek magam is lelkes barátja vagyok De uraim, már megengedjenek, én úgy találom, hogy nagy szegénységi bizonyítványt állítottunk ki magunkról, hogy az összes ábrándképek közül csak ezt az egyet tudjuk valóra változtatni.

Én nem kárhoztatok serkit. A hiba itt közös. Bennünk él és rágódik már évek óta. A viszonyok ugyanazok, csak az emberek mások. Jóakaratu atyáskodó intelmekkel elő nem állok, arra nem vagyok sem elég érett, sem elég hibátlan.

Ellenben egy jó tanáccsal szolgálhatok, bár jól tudom, hogy a tanácsok arra valók, hogy az emberek ne hallgassák meg Tehát:

A békát — látván a mocsár partján legeléző ökröt — megszállta az irigység s szeretett volna ép oly nagyra, vagy talán nagyobbra nőni, mint amaz. Azért tehát felfujta magát és kérdezte övétől, melyikőjük nagyobb? Azok pedig feleltek: az ökrök sokkal nagyobb. Erre még jobban felfujta magát és újból kérdezte: „Most már csak nagyobb vagyok?” Társai meg mindig az ökröt tartották nagyobbak, mire a béka minden erejét összeszedve nagyot fohászkozott. De hasztalan, mert ahelyett, hogy célját elérte volna — kipukkant.

Tanulság: ne akarjuk mi sem a nagyokat utánozni, ne akarjunk olyanok lenni, mint ők, mert:

Inops — potentem dum vult imitari — perit.

Oláh Béla.

Én élek, — ti is éltek.

(Ján. XIV 19.)

A feltámadott Krisztus e nyilatkozata a legszilárdabb alapja husvétii örömnünknek. A lét és nem lét nagy problémáival foglalkozó filozófia ugyanis még ma sem jutott tovább e kérdés kockázatásánál: „Ki tudja, nem az-e az élet, amit mi halálnak mondunk s nem az-e a halál, amit életnek nevezünk?” De e pessimisticus kérdésre ma sem tud egyebet felelni Du Bois Raymond: Ignoramus et ignorabimus!

És e nagy problémát, melynek „nehéz, ékes s szép a megfejtése” — ezzel szerencsésen elodá-

zottnak lehetne tartanunk, ha nem élne a kutató lélekben megnyugvás utáni vágy. És e vágy új fegyvert ad a tusakodó lélek kezébe: a hitnek győzelemre vezető, erős fegyverét. A hittel felfegyverzett, keresztyén lélek már meg tud felelni ama nehéz kérdésre — és pedig a nélkül, hogy e földi életet kevésre becsülné, avagy nélkülöznie kellene a halál rémeit legyőző világ felfogásának kellő biztosítékait.

A földi életet nem becsüli kevésre a keresztyén vallás, hisz ezzel etikája vesztene el a biztos talajt; már pedig ennek az emberiség szellem-erkölcsi fejlődésére gyakorolt mérhetetlen hatását még ellenségei sem merték kétségbe vonni sohasem. De épen ezen etikai hatás érdeke követeli azt a felfogást, hogy e világ nem a tökéletesség hazája s itteni életünk csak előkészület a sirontuli jobb életre. S éppen e felfogásban domborodik ki a keresztyén vallás universalis jellege, melynél fogva ez az egész emberiséget jobba akarja tenni evangéliumi erővel azon isteni parancsolat szellemében: „Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes (Mt. V. 48.) S hogy e feladatának képes is megfelelni, mutatja idestova 2000 éves multja, mely idő alatt azok az evangéliumi erők intenzitásukból semmit sem vesztettek, csak hogy természetesen működésük szintere mindig a korviszonyoknak megfelelő, új alakot nyert. De ki tagadhatná, — hogy bár „a régiek elmúltak és mindenek megújultak“ (II. Kor. V. 17.), a mai kor emberiségének is szüksége van az evangélium ujjászülő erejére ép úgy, mint azokra a biztosítékokra, melyeken sirontuli életének boldogsága: üdvössége nyugszik. Ennek pedig a legtermészetesebb magyarázata az, hogy az ember szubstanciájának megfelelően kettős, t. i. testi és lelki életet él ma is. Már pedig Pál így int bennünket: „ha test szerint éltek, meghaltok, de ha a lélekkel a testnek cselekedeteit megöldöklitek, éltek (Róm. 8. 13), mert a testnek bölcsesége halál, a léleknek pedig bölcsesége élet“ (Róm. 8. 6.). Mik a test cselekedetei, megmondják a törvény és a lelkiismeret s hogyan kell megöldökölni ezeket, arra megtanít Isten igéje.

Ámde lélekszerinti élet folytatására a testi ember önerejéből képtelen s így Istentől kitüzött célja: a tökéletesség is örökre megvalósíthatatlan eszmény maradna, ha Isten nem gondoskodott volna ennek lehetőségéről a váltság munkája

által. S itt épen a legfontosabb mozzanat Krisztus feltámadása. Ő a mi bűneinkért halálra adatott, s feltámadott a mi megigazulásunkért (Róm. 4. 25.). Halála pusztán engesztelő áldozat, — feltámadása lett örök életünk forrása s legfőbb biztosítéka.

Ha Krisztus fel nem támadott volna a halálból, nem léteznék ma keresztyén vallás és ha feltámadása nem a mi jövő sorsunk kiábrázolása és záloga, beszélni sem lehet Isten igazságosságáról, erény jutalmáról, életcélokról, eszményekről, akkor méltán omolhatnak kedveseink koporsója felett könnyeink, óh akkor tépjük ki lelkünkbelől a remény és öröm virágait, hogy helyet adjanak ezek vagy a teljes elfásultságnak, vagy a megsemmisülés örvénye felé hajtó indulatok kinjainak. Ám a nagypénteki gyász örömfordult. A feltámadott Krisztus biztató szava két ezredév messzeségéből hangzik felénk: „aki én bennem hiszen, ha meghal is él az (Ján. 11. 25.), mert én élek és ti is éltek“. (Ján. 14. 19.) És e biztatás ma milliók szívét indítja szent örömré fordult. A feltámadott Krisztus biztató szava két ezredév messzeségéből hangzik felénk: „aki én bennem hiszen, ha meghal is él az (Ján. 11. 25.), mert én élek és ti is éltek“. (Ján. 14. 19.) És e biztatás ma milliók szívét indítja szent örömré s a nagy Isten magasztalására, kinek nevére térjen dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás!

(Debreczen.)

Papp László.

Versek.

Irtá: Szunyogh Barna.

Feltámadok.

Ha majd belőled ősz anyóka lesz,
Ha fűrtjeidre száll az őszi dér,
Ha szép szemed elhagyja már a láng
S lelked. a multra vissza-vissza tér:

Ha majd mosolygó, bájos unokák
Csengő szavát merengve hallgatod,
S lelkedre száll az emlékek raja,
Rég elfelejtett mámoros dalok:

Ha majd eszedbe jut egy semmiség,
Egy csók és egy szerelmi vallomás,
S füledbe cseng egy régi, régi dal,
S csak ezt hallod, csak ezt és semmi mást:

Ha majd a szép emlékek romjain
Hozzád írott dalaim olvasod,
S eszedbe jut egy régi kis mese
S e mese hőstét vissza álmodod:

Feltámadok! — És hozzád eljövök;
Megsimítom fehér, ezüst hajad
S rég elfelejtett méla szellemem
Még egg utolsó, búcsu csókot ad...

Mikor apró . . .

Mikor apró baba voltam
Este, reggel imádkoztam.

De amint felcseperedtem —
Imakönyvem elvesztettem...

Ezért van az, hogy azóta
Nem kell ima, csak a nóta...

De ha egyszer öreg leszek
Ujra imakönyvet veszek!

Az én szerelmem.

Az én szerelmem zúgó vad folyam, —
Nem mozdulatlan álló bérci tó.
Az én szerelmem nyári napsugár, —
Nem őszi napfény: bágyadt, álmodó.

Az én szerelmem kinzó, régi vágy
Egy földi nő, de égi üdv után, —
S habár előttem néha elsuhan, —
Nem érem, el — csak kergetem csupán!

Az örök prédikátor.

Legenda jár szájról-szájra az örökké bolygó zsidóról, folyton kóborló garabonciás diákról, peregrinusokról; ezeknek a kategóriáját most kibővíthetjük, van már „örök prédikátor“ is. Csak-hogy míg a garabonciás diák a jégesőt viszi egyik határból a másikba, az örök prédikátor az Isten igéjét, Isten áldásait szavalja szüntelen, mégpedig „szekeres“ prédikációkban. Egyformán veszedelmes mindakettő. De mégis, amíg amattól csak félünk, ettől már egyenesen szöknek az emberek.

Ez az „örök prédikátor“ most itt szedegeti magába a prédikációkat a mi ős kollégiumunk egyik félreeső coetusában. Tud minden vasárnapra 1, különös alkalmakra 12, karácsonyra, husvétra, pünköstre 3—3, összesen 73 egyházi beszédet.

Már már telített fejét eddig úgy üritgette, hogy minden áldott vasárnap kint prédikált hol egyik, hol másik szőlőskerti imaházban.

Szél és vihar, eső, köd, hideg nem volt neki akadály vagy kellemetlen; akkora sárban, amelyhez hasonló messze földön nincs, hogy a talyigások lova uszott, ott mászott ő is velök. Az orrát pirosra szítta a hideg köd, nyavigán álló lábával, mint egy csibor úgy lökdösi magát tovább a nyakig érő pocsolyában, méteres karjával messze kitartja a bibliát és szent ihlettel az apostolok és prédikációk nyelvén szól:

*

„Az én életem is nem drága, csakhogy valómást tehessek az Ur Jézus Krisztusról!”

Ezekből az imaházakból azonban már kitudták, amennyiben, midőn a hívők észrevették, hogy rajtok csak tanulni akar ez a „gyiák” — hát kérvényt adtak be a püspöki hivatalba, hogy inkább beszüntetik az imaházakat, de rajtok ugyan ne tanuljon semmi-féle „papinas”.

Csak nem bolondok minden vasárnap káposztás kert modellt ülni. Mivel az „örök prédikátor”, ha elragadja a buzgóság, a lelkesedés, nem lát semmit, a hívők koponyái csak mint hatalmas káposztafejek rémlenek előtte, amint egyiket-másikat már megcsipte a fagy. Ekkor aztán eszébe jut a konviktusi káposzta, fejét az égnek szegzi s gyomrából elkiseredve rémitő keservesen kér erre a bűnös világra jégesőt, vihart, tisztító tüzet, mely megtisztítsa ezt a bűnnel, gyommal fertőzött földet, s elpusztítsa innen a káposztát.

Mióta az a kalamitas történt vele, a H. Önképző társulatra vetette magát szent elszántsággal. Minden gyűlésen ott prédikál, imádkozik; szüntelen a plafondra vetett szemmel. Le nem nézve a félvilágért. Ez az ő methodusa. Beszéd közben gesztusaival a levegőben, mint egy légyölő automata.

Kritika, legyen az sértő, gunyos, kegyetlen és maró, hogy elkeserítse, — hizelgő és tömjé-

Kanut.

Kanut joghallgató. A valóságban csak egy Kanut van az egész világon, akiről most szó esik. De ez az egy egyesíti magában az elvek emberének, a lírai költőnek, a stoikus filozofusnak és a jogakadémia egyéb notabilitásainak jellemét, — amely sokoldalúságánál fogva kénytelenek vagyunk típusnak tekinteni. Kanut tehát típus; szinte erőszakosan ébreszti föl bennünk azt az illúziót, hogy a háta mögött a kanutoknak végeleáthatatlan serege sorakozik.

Én részemről meg vagyok győződve, hogy bájos olvasónőim már mindannyian ismerik Kanutot. Ne is rázza fejecskéit olyan kételkedve nagyságos kisasszonyom, aki lapunk jelen számának olvasásával akarja tovaüzni Hajduvámospércs unalmát. Esküdni merek, hogy az albumában megkülönböztetett helyet foglal el az a képes kártya, amelyre csak ennyi van írva: Giszti hant. A nevét nem írta alá a küldője és ezáltal sok álmatlan éjszakát szerzett magának. Nahát én megszabadítom az álmatlanság körjelenségeitől, megsugom: azt kártyát Kanut küldte. Ráismerek — a stílusáról.

Maga se tagadja ám meg Kanutot Nagysád, aki olyan büszkén szokott elhaladni a kollégium előtt, alig

vező, hogy a dicsőséggel elkábitva elhallgattassa, flegmájából ki nem zavarja, a prédikálásban meg nem akadályozza, mert az apostollal mindezekre azt feleli: „Mindeneket megpróbáljatok!”

Mostanában el-elmaradoztak a tarsaság gyűlései, hanem ő csak elmondja az új prédikációját: úgy okoskodván, ha Mohamedhez nem megy a hegy, Mohamed megy a hegyhez. Mint új Spurgeon, magyar kiadásban, mindenütt prédikál.

Ha velünk találkozik, megáll, szónoki pózba helyezkedik, kellőleg szétvetvén X alakú hátsóvégtagjait, kezdi: „Megállj ides testvir! Krisztus azt mondta a tanítványoknak: elmenvén tanítsatok meg minden népeket; te az apostoloknak gyenge utódja, ne feledd e tanítást”. És ekkor kezdődik a felosztás, didergő ujjait használván cövekül, idekötözi a következő kifejtendő kérdéseket; „Lássuk tehát: hol, mikor, miért, hogyan kell nekünk tanítani a népeket?”

Ódalog is már erre tőle minden jó lélek.

Tőle azonban ily könnyen nem szabadul meg halandó. Ha rest fülünk nappal a hallásra, — őh áldozatkész ő, — felhasználja az éjszakát is. Amikor már minden jó lélek nyugalomra akar térni akkor elhagyja a szobát, s kimegy a kongó végre, vagy helyet foglal a padlásra vezető lépcső felsőfokán, onnan telefon ordította meg minden coetus lakónak prédikációját, úgyhogy az első ajtó-

érdemesítve egy pillantásra a százados épületet. Kanut az egyetlen a mellénytvisező ifjúság köréből, aki magára tudta vonni kegyednek az uniformis által tulságig igénybevett figyelmét. Ő volt az, akit tegnapelőtt égszinkék szemeinek egy sugarára érdemesített. Bizony megérdemelte szegény Kanut, hogy kivételt tegyen vele — és meg-szenvedett érette. Őt barátja ütlegelte a hátát. Így erőszakoltak ki számára kegyedtől egy részvevő pillantást, mialatt ő közismert öntudatos szerénységével várta azt az édes mosolyt.

Ha véletlenül kezébe kerül ez a lap annak a kis babának, aki egy régebbi számban megjelent költemény névtelen szerzőjét zárta — ismeretlenül — a szívébe, tudom, örömpesve fogja tovább olvasni jelen irodalmi alkotásomat, — ha ugyan egyáltalában belekezdett és eljutott idáig. Kanut arcképeben ráismer ő poetájára és biztosan érdeklődéssel végig fogja olvasni Kanut történetét. És ez a tudat készlet arra, hogy tovább is folytassam irodalmi munkásságomat, amellyel különben már föl akartam hagyni.

Annak az édes kis babának az érdeklődése nyújt nekem reményt arra, hogy nem leszen hiábavaló jelen írásom, hogy sokan lesznek, akik félreteszik

zörrenésre az alvók dideregve huzódnak a takaró alá, „jaj, veszekedett szél tombolhat odakinn“ A szél ugyanis a mi drótnélküli távirónk, a coetus ajtó pedig a leadó állomása. Amit csak a szárnyára vesz, amit messze tengerek tündérei izengetnek egymásnak, amit itt lakó fia után sóhajt az édes anya vagy amit a legátus után hangosan gondola rektor leánya, azt mind-mind lekopogtatja a szél a coetus ajtón, csak érteni kell a nyelvén: Tak-tak, tik, tiki, brrr... szól néha egész éjjelen. És mindenki olyan boldogan alszik és álmodik gyönyörüket a hírek nyomán; csak néha tör ki egyik-másik: „hogya az istennyila csapná agyon azt az ajtót, nem lehet tőle aludni!“ ... bizonyosan a szabója üzenetét értette ki a kopogtatásból.

Épen így hozza mozgásba a prédikátor hangja is a lebegő ajtókat. Ilyenkor aztán elő kell venni a „dárdát“, mely nem egyéb, mint az egyik ágydeszka fele mindkét végén kerekre faragva, s ezzel támasztatik meg az ajtó lemez.

Ezt a „dárdát“ is az „örök prédikátor“ találta ki, mert, mint dicsőn hangoztatja: „Nil mortalibus esse arduum!“

A nemes coetusokban ugyanis kívül fűtős kályhák szolgálnak diszül.

Bizonyára fontos, igen messze kiható indítók készítették a gazdasági tanácsot erre az intézkedésre.

irántam táplált előítéleteiket és el fogják olvasni Kanut természetrajzát*

Mert érdemes ám Kanuttal foglalkozni. Nem csak én mondom ezt, megerősítik nálam nagyobb tekintélyek is. Tegnap reggel szemügyre vettem a kollégiumi fekete táblát és nagy meglepődéssel észleltem, hogy Kanutnak levele érkezett. Na ez nagy eset, gondoltam magamban, — és csakugyan úgy volt, amint gondoltam. Amikor Kanut meglátott, rögtön odasietett hozzám és a legnagyobb diszkréción kikötése mellett elárulta nekem a nagy titkot, amelyet a levél rejtett magában. Azt hiszem, nem véték nagyot a diszkréción ellen, ha ideiktatom a titkot. Tehát Kanut levelet kapott a magyar ritkaságok kiaknázására, forgalombahozására és értékesítésére alakult részvénytársaságtól, amelyben udvariasan fölszólítatják, hogy jogászai tényekben gazdag életének leírását és arcképét bocsássa rendelkezésére a legközelebb megjelenő Csodabogarak Lexikona című mű szerkesztőségének. Őszintén

* Itt a szerző valószínűleg ismét balga remények karjaiba veti magát és annak a nézetének akar kifejezést adni, hogy Kanut című műve nem fog korábban megjelent alkotásainak (amelyeket tudvalevőleg senki sem olvasott el) sorsára jutni. Óva intem a t. olvasóközönséget, hogy ez újabb me-
rényletet fölháborodva utasítsa vissza. Szerkesztő.

Számolt ugyanis azzal, hogy minden ember pyrománikus egy kissé, hát még ha tűz lobogása, bőmbölése, pattogása, tűzkarikák, lángnyelvek szolgáltatnák az anyagot az élénk lelkű poeta diákok fantáziájához, annyi „égő lobogó kebel“, „sistergő pokol“, „eleven szén“, izzó zsarátnok“, „lángvörös“ kifejezésekkel zsufolt költemény, elbeszélés „íródna“, hogy komolyan lehetne vitatni, hogy hazugság, hogy a föld kihül; ez pedig ártana a nagy tervnek, nem lenne akkor Debreczenben soha egyetem. Hanem azért a diákon ki nem fog senki sem. Az „örök prédikátor“ elzúgta rettenetes orációját. Folyosó rengető léptekkel szobájába rohan, kofferjét hóna alá csapja, s azon alapelv nyomán — magad uram, ha szolgád nincs, — száll le mint Hermis egy nyitva hagyott tanterembe.

Sebesen, mint a szorgos méh, telerakja kofferjét „abszurdummal“ (vágott fa). Hálaadó éneket dudolva cipeli aztán fel s egy erre a célra szétszedett frakk roncsaival leemeli a kályhafedőt és a kályha éhes torkába egymás után erezgeti le a zsákmányt; az eltévedt falatok igazgatására találta aztán ő ki azt a sajátságos alkalmatosságot, az ujkori „dárdát“.

„Re bene gesta“ kezdődik a coetus járás. „Ki van holnapra kirendelve bibliát olvasni, imádkozni, prédikálni, mind elvégzem én helyette.

gratuláltam Kanutnak a nagy megtiszteltetéshez és fölbuzdulva rajta magam is rögtön hozzákezdtém jelen művem megírásához, amelynek célja az, hogy apró jellemző vonásokból összeállítsam Kanut jellemrajzát a — minden bizonnyal — hálás utókor számára.

Kanut egy idő óta nagy színházi habitué. Otthon van a nézőtér, a színpad mögött. Szakértő bírálatot mond a darabokról, színészekről, a közönségről egyaránt; kiterjed figyelme a zenekarra, a műszaki személyzetre, sőt ha valaki nagyon kérdezősködik, a színház technikai felszereléséről is kimerítő értesüléseket szerezhet tőle. Mindezeket én is csak nem régen tudtam meg, csak újban bámulhattam kellőleg Kanut széles ismeretkörét. A véletlen segített e szerencséhez. A napokban ugyanis meglátogattott a nagybátyám, — Kanutot épen nálam találta. Kellemes hírt hozott az öreg, — hogy egy pár hétre be fogja hozni a családját a faluról, hadd mullassanak, színházzanak egy kicsit a lányok. Rokoni társalgásunk azonban hirtelen megakadt, félbeszakította azt Kanut, és a színház szóra tapasztalatainak bő tárházát a nyakunkba zúdította. Csak most tűnt föl a maga valóságában Kanut ragyogó szelleme Kimerítette az egész mű

Hallottátok, hogy prédikálok, vagy megmutas-
sam? „Isten ments!” hangzik az ágyakból. De a
prédikátor már felpattant egy láda tetőre, onnan
zengi: „Szeretett Atyámfiak!” ..

Ekkor aztán vall valamelyik „bagoly” töre-
delmesen: „jól van, nagyon szép, elhiszem, eredj
helyetted holnap az ispotályi templomba. Ne, ne
mond már, majd holnap!” ..

Leszáll nagy csendesen a modern rostrumról.
Elégülten monologizál: „Olyan helyre szeretek
én menni, hol hozsánnával fogad engem a nép”,
rögtön hozzáragasztja szokásos distinkcióját is –
mert vagy uri ember az ember, vagy nem. Gyen-
géllek benneteket! S ami nagy és örök prédiká-
torunk boldogan halad melegedő szobájába ál-
modni demosthenesi és cicerói sikerekről... csak
az a hozsánná „feszítsd meg”-gé ne változna.

Tarnóczy Lajos.

Ideáalomhoz.

*Szép arca mindig előttem lebeg.
Dallamos hangját mintha hallanám.
Az ajkam elsűg százszor egy nevet
És gondolatom mind-mind Nála jár.
— S most mégse merek verset írni Róla,
Félek, versem nagyon egyhangú volna,
Mert mást ugyan mit mondhatna dalom
Mint azt: — Imádom angyalom!*

sort Gül-Babától Baccaratig, megkritizálta a színészeket
Zilahynétől le egészen Juhayig. Szónoki fordulatokban gaz-
dag beszéde végül oda konkludált, hogy nem érdemes
a mai erkölcsrontó darabokra az időt vesztegetni. Nincs
benné logika, — fordult az öreghez, — hogy megnézzék
ezeket a frivol tákolmányokat, — amilyen ez a Baccarat
is, amely már tarthatatlanná teszi a jóízű színházlátogató
közönség helyzetét. Én le voltam sujtva a jólétesültség
ekkora mérvétől, nagybátyám pedig szomorú pillantást
vetett rám, amelyből kiolvastam a szemreliányást, hogy
ügyetlen vagyok és hallgatásommal kompromittálom a
családot. Egy végső erőfeszítésre kényszerítettem a szó-
özüntől elkábított agyamat, de hiába, csak ügyetlenségem
tetéztem e hülye kérdéssel:

— Mondd csak Kanut, láttad te a Baccarat-t?

Egy lesujtó pillantás és meg voltam semmisítve.

— Nem vagyok bolond, hogy ilyen hülyeségre költ-
sem a pénzemet, — válaszolt Kanut szokott öntudatos
szerénységével.

*

A minap névnapra voltam hivatalos egy barátomhoz;
eltöltöttük az időt egy éjjelig, azután én hazafelé indul-
tam. Már közel jártam a lakásomhoz, amikor egy rekedt,

*S az, hogy „imádom” bármily szép ige,
Egy költeménytémának nem elég.
Az olvasók szíves kegyeibe
Nem juthatnék, ha mást nem zengenék.
Mondja: — lehet változatosb a versem?
Mondja: — lehet arról is énekelnem,
Hogy, akit szívem lángolón szeret,
Viszontszeret az engemet?*

*Ha pici ajka biztató szava
Azt mondaná, dalolnom így lehet,
Muzsámnak mindjárt lenne anyaga
S megírhatnám Magáról versemet.
Lehet, hogy versem mégis gyarló lenne.
De boldogságom ott rejtőznék benne
S így el lehetne büszkén mondanom:
— Ez a legkedvesebb dalom.*

Kiss Endre.

Álmok temetése.

Vidovich Ernő.

Két leány állott a clemathyssal befuttatott
tornácon. Mindegyik a clemathys hosszú száru,
kék virágját tartotta a kezében s azzal integettek
egy közeledő lovas felé.

A lovas befordult az udvarra, hirtelen oda-
dobta lova kantárját egy ácsorgó lovásznak és pár
szökéssel ott volt ő is a verandán. Vidám nem-
törődőmséggel ölelte meg az egyik leányt s a
másikat csak akkor vette észre.

de udvariatlan hang megállit békés utamban és a követ-
kező elmés kérdést intézi hozzám:

— Hallja maga, nem tudja merre van az én lakásom?

Az ismeretlen hang és a sötétség nem voltak haj-
landók elárulni a derék férfit, aki mögöttük rejtőzött.
Kár, hogy csak később értesültem a temperamentumos
idegen kilétéről, akivel egy — a megszólítás tónusában
folytatott társalgás folyamán derekasan összezőrdültünk.

A társalgás vége a jogászörökben olyannyira szokásos
névjegycsere lett. Elváltunk. Én vigyázva összehajtottam
a könnyen szerzett lovagias ügyet — totum pro parte —
névjegyét, elrejttem a jogászmellény külön e célra készi-
tett zsebébe, hazamentem és — lefeküdtem. Elfeledtem
megnézni azt a névjegyét. Másnap beteg voltam — hiába,
nem szoktam meg a lumpolást — és az ágyat kellett
öriznem. Így tehát levélben kértem lakásomra Szocit, a
párbajhiénát, amint írák: lovagias ügy elintézése végett.
Hiéna barátom párbajoknál már megszokott gyorsaságával
érkezett meg, mint másik segédet ragadva magával Kanu-
tot, akit az uton sikerült fölszednie. Én gyorsan beadtam
nekik éjjeli kalandomat, megbiztam őket, hogy provokál-
ják nevemben a barátságos idegent. Szoci a megdicsőülés
mosolyával borult a nyakamba:

Feléje fordult hirtelen mozdulattal, aztán meglepetve nézett reá. A keze, melyet üdvözlésre nyújtott, megmerevedett s csak annyit tudott szólni:

— Maga itt!

— Nagyszerű, — szolt kacagva a másik leány — hát ti ismeritek egymást.

A férfi arca egyszerre megváltozott s hideg, gögős hangon szolt:

— Nem, nem ismerjük. Mutass be Anna.

Anna bemutatatta őket:

— Elemér, a bátyám és Laura, a legjobb barátóm.

Elfogulatlan szemlélő nem találta volna közbönsnek azt a kézszeritást, amelyet egymással váltottak. Összevillant szemük, a kezükben hevesebben lüktetett a vér, aztán elvált a két kéz s mind a ketten zavartan fordították el a fejüket.

— És most mondjátok meg, kire gondoltatok, mikor oly örömmel üdvözöltétek egymást — szolt Anna.

Szinte látni lehetett azt a dacos tekintetet, amelyet Laura vetett a férfira s aztán beszélni kezdett. A hangja különben is nagyon csendes volt és sokszor még jobban elhalkult, úgy, hogy alig lehetett érteni.

— Abban a városban, ahol lakom, megismerkedtem egy édes kis fiúval. Szinte mosolyognom

kell, ha az ismeretségünkre gondolok. Bálban találkoztunk először s éreztem azt a csodálkozó, szinte kétkedő pillantást, amelyet először reám vetett, ő mondta később, hogy azt kérdezte magától, lehet-e valaki olyan szép, amilyen én vagyok? Nem tagadom, hízelt nekem az a néma hódolat, amellyel egész este nézett; még jobban hízelt, mikor a legközelebbi bálon folyton mellettem volt, de azután ennyi volt az egész.

Hirtelen elhalkult a hangja s Elemér felé fordulva folytatta:

— Látja, ilyenek maguk mind. A rajongásig hisznek a forró, az izzó szerelemben s nem tudják elhinni, hogy az a nagy lány többé nem szeretheti azt a kis fiút. Képesek meghalni egyetlen ábrándjukért, de azért némán, behunyt szemmel mennek el az igazság mellett.

— Lehet mindennek én voltam az oka, mert tulságosan kedves voltam hozzá s ő előre álmodozásában azt hitte, hogy én is szeretem. Egyszerre észrevettem, hogy üldöz, ha kimentem az utcára, mindig szembe talákoztam vele, esténként tizszer elment a kapunk előtt s én nem tehettem ellene semmit. Akkor már nem mondhattam neki, hogy hagyjon békében, hiszen ugyis hiába lett volna.

— De mégis megmondtam. Emlékszem reá jól, egy majálison történt, mikor hirtelen odaha-

— Barátom, jubilálom a százötvenedik párbajsegedségemet. Neked jutott ez a szerencse. Gyönyörű kis párbajt csinálunk az ügyedből! Ugy-e Kanut?

Kanut nem szolt, csak rejtélyesen mosolygott. Gondoltam, ő is örül az esetnek. Én boldog voltam, hogy örömet szerezhettem a derék fiuknak. Szóval jó kedvvel távoztak.

Egy félóra múlva azonban visszatértek. Én megütődtem lehagolt arckifejezésükön. Elmarad a párbaj, gondoltam magamban. Istenem, talán csak nem kért bocsánatot az ellenfelem? Milyen csapás lesz szegény Szocira, ha nem sikerül!

Igy elmélkedtem, mialatt Szoci arca fenyegető jeleget öltött.

— Barátom, félórája keressük az ellenfeledet és csak most jut eszembe, hogy nem mondtad meg — a nevét!

Akaratlanul is elmosolyodtam feledékenységemen. Kezdtém gondolkodni. Hogy is hívják azt az urat?

Ekkor jutott eszembe a méllényzseb titka. A méllény ott hevert a széken.

— Kérlek, Szoci keresd ki a méllényem zsebéből azt a névjegyet. Milyen szórakozott vagyok, hogy ezt elfeledtem!

Szoci a helyetthez méltó komolysággal bontotta szét az összehajtogatott kartonlapot, mialatt én feszült kíváncsisággal várahoztam. Szertartásos gesztussal olvastam róla:

— Egy millió korona. Kiss szerencséje nagy!

Kanut arcán szelidnek nevezhető derültség vonult át. A tőle megszokott energikus mozdulattal vette ki zsebéből az én névjegyemet, amelyért az este adott cserébe egy — reklámcédulát.

Amikor ezt a csillagot lerajzoltam, épen arról a szép honoráriumról ábrándoztam, amelyet a Csodabogarak Lexikona fog számomra kiutalni Kanut ez eseteinek megörökítéséért. Ez üdvös ábrándokat Kanut belépése szaktította félbe, aki újra felöltötte titokzatos arckifejezését. Rosszat sejtettem.

— Mi ujság Kanut?

— Egy őszinte vallomással tartozom neked, kedves barátom. Azt a bizonyos levelet én, sajátmagam irtam.

Biky Andor.

jolt hozzám s a fülembé sugta: szeret? Akkor nem válaszoltam neki. Mikor este gyalogszerrel mentünk hazafelé, akkor a lelkére beszéltem, úgy szóltam hozzá, mintha a néjje volnék s ő nem válaszolt semmit. Mikor aztán elváltunk, halkan annyit mondott: köszönöm — s azóta nem láttam többé. Ki sem mozdult a szobájából, egyszer aztán eltűnt ide s tova egy esztendeje.

— Szegény fiu! Ha valaki, ő megérdemelte, hogy boldog legyen. De miért ad az ég husz éves fiúnak bátorságot arra, hogy szeretni merjen egy nagy leányt, mennyivel kevesebb volna a boldogtalanság.

— Nos, — végezte Laura — ez jutott eszembe, mikor magát láttam. Annyira hasonlított ahhoz a fiuhoz, hogy első pillanatra azt hittem, ő áll előttem, pedig dehogy . . .

— És most te jössz Elemér — szólt Anna, mikor Laura elhallgatott. — Hadd halljunk valami érdekes kalandot egy szép színésznőről.

— Azon csodálkozom, — kezdi Elemér — hogy nekem is egy kedves ismerősöm jutott az eszembe, egy szép kísértet, akinek köszönhetem, hogy ma öröm nélkül járom az élet utjait. Sajnálom, hogy maga mesélt először, most már keveset szólhatok, hiszen oly egyformák ezek a kis tragédiák.

— Igaza van, bolond természetünk van nekünk kis gyermekeknek, akik mindenáron az égbe akarunk törni, ahelyett, hogy megelégednénk a gyermek-bálokkal. Ez már közös sorsa a magamfajta fiatal uraknak s ha csalódunk, ha megundorodunk az élettől, azt csak magunknak köszönhetjük.

Valami keserű gúny volt a hangjában, amint folytatta:

— Valamikor én is szerelmes voltam és az én ideálom is tizenhét éves volt, magam pedig husz éves, aki még alig ráztam le az iskola porát s mégis azt hittem, enyém az egész világ.

— Tovább nem folytatom, maga kifogástalanul mondta el az én mondanivalóm is, ujat mondani nem tudok. S lehet, hogy a lelkembe költözött a maga szerelmes poétájának lelke, egy pillanatig én is azt hittem, hogy a letűnt ideálom áll előttem. Aztán vége lett mindennek; mi lenne, ha összejönnénk? Egymásra néznénk s azután könnyösen mennénk tova, én már eltemettem minden álmom s neki nem volt temetni valója.

— De hátha volt? — szólt halkan Laura.

Elemér felállott, leszakított egy clemathys virágot s hirtelen mondá:

— Akkor eltemette ő is.

Azután darabokra morzsolta a kék virágot s a porba szórta.

Az ő nótája.

*Leszállt az estnek barna szárnya,
Kigyultak mind a csillagok.*

*Csöndes a táj, — az éjszakában
Ébren egyedül én vagyok.*

*Valami szép, — valami édes,
Valami fájó érzelem*

*Nem engedi, hogy lepihenjek,
Nem enged, hogy nyugodni menjek
Ezen a bűvös éjjelen.*

*Valami vágy kél a szivemben,
Valami emlék zsong körül,
Valami, — tán egy fájó könnycsepp
A szempillámra nehezül.*

*S im, lelkemből a sivár jelen
Gondja-baja mind, mind kihál.
S hegedümet kezembe véve,
Belezokog a csöndes éjbe
Egy elfelejtett, régi dal.*

*Valamit sirat az a nóta,
Valami régi, szép időt, —
Valami lányt — kivel sokáig
Voltunk boldogok ezelőtt.
Valami éjt, — amikor hívón,
Csalogatón sugta nekem
— Két vállamra reá borulva: —
... Akáclobos kicsiny falumba
Gyere velem, — gyere velem...*

*Hogy hívó hangod újra hallom,
Behunyom könnyező szemem,
— S hozzád röpit a csalfa álom
Hűtlen leány, — szép kedvesem. —
Akáclobos kicsiny faludba
Mért hívogattál engemet?
— Ha nem tudtál mindig szeretni!
Ha oly hamar tudtad feledni,
Amit feledni nem lehet.*

*És szól tovább e dal... a nóta
S szivemnek balga vágya kél.
Panaszos hangját hegedűmnek
Óh vidd el hozzá esti szél.
Vidd el csöndes kis falujába,
Hol régen édes-kettesen
Átéltük mind, mind valójába'
Ami most sir a nótájába'
Ezen a csendes éjjelen.*

*Ami most sir a nótájában
S panaszos vádként felzokog,
Hadd tudják meg azzal – a mással,
Hogy amíg ők most boldogok, —
Messze, — messze kis falujától
Valaki egy dalt hegedül. —
S ha majd az éjben szerteárad,
Utolsó hangja nótájának,
Valaki — zokog egyedül.*

Lengyel Béla.

A dicsőség átka.

— Elbeszélés. —

Írta: **H. Nagy Jenő**

Szalóky Bertalan, a gazdag földes ur, ősi kuriájának verandáján ülve nézte az alkonyodó tájéket. Mivel a kuria a falu végén állott, messzire el lehetett látni onnan a falu alatt elterülő mezőkre, egész a kéklő hegyekig. Szalóky elmerengett. A mezőről hallatszó pásztorfurulya, a hazatérő munkások dala s az esti misére hívó harang szomorú bűgása csodálatos zsongássá vegyült a lelkében.

Tekintete a távoli hegyek ormán álló ősi várromon akadt meg. És amint nézte, nézte a dűledező, mohos romfalakat: lelke visszaszállt a régmúltba, melynek e várrom csendes szemlélője volt. És mentől tovább nézte az ősi romot, annál jobban elfogta a lelkét valami igézet.

Lappangó vágya urrá lett felette, most már ellenálhatatlanul.

Szalóky őseire gondolt, mikor a Szalóky várromot szemlélte. Azokra az ősökre, akik híressé, dicsővé tettek s fényt hoztak a Szalóky névre.

Egy vágya volt: hasolóvá lenni őseihez. Hogy híressé tegye ő is a Szalóky nevet, miként ősei tették s ne engedje homályba veszni. Ez a vágy gyötörte egész életében, ez a vágy okozott neki annyi nyugtalan, álmatlan éjszakát s ennek a forrón óhajtott vágnak nem tudott ő megfelelni.

Őseire gondolt. Mind, egytől-egyig híres emberek voltak. Apja az ország egyik legkeresettebb s legjobb orvosa volt; nagyapja követ volt a pozsonyi diétán és ékesszólása messze földön híres volt. Dédapja Napoleon e len harcolt s nem az ő vitézségén mult, hogy gyászos vége lett az insurreciónak. S a többi ősei is mind, mind...

Csak ő nem tüntette ki magát. Dicstelen utódja a nagy Szalóky családnak.

— Mi vagyok? — kérdezte szemrehányva magától.

— Semmi... semmi! Földbirtokos, de aki birtokát ősei vitézségének köszönheti, aki érdem nélkül jutott hozzá s aki semmivel sem növelte azt.

Bús csüggedettség vett erőt rajta.

— Őseid mind híres emberek voltak, — mondá magának — csak te ütöttél ki a Szalóky családból!

...A vidék teljesen elsötétült s az égen kigyultak az ég mécsei, a ragyogó csillagok. És Szalóky úgy érezte, hogy mindmegannyi egy-egy kutató szem, mely azt vizsgálja, hogy mit fog ő most tenni? És Szalóky megesküdött, hogy török-szakad, de híres ember lesz, most már nem fog tovább késlekedni, hanem megy előre a dicsőség útjára!

...Ugy tetszett neki, mintha a csillagok is helybenhagynák fogadását.

Most már nyugodt volt, meg volt magával elégedve. Új életet kezd, hasonló lesz őseihez s beteljesül egyetlen vágya.

Tavaszi szellő rezgette meg a lombosodó fákat s a levelek susogása álomba ringatta Szalókyt.

*

Álmában folytatta életét ott, ahol é'ren elhagyta. Hozzálátott az új élet megkezdéséhez. Hosszu programot akart megvalósítani: nagy házat vinni (ezáltal népszerűsége tenni szert), megválasztatni magát képviselőnek, ott meghódítani a közvéleményt s azáltal mind feljebb-feljebb emelkedni a ranglétrán s a dicsőség fényében süt-kérezve hírnevessé tenni ismét a Szalóky nevet. Hogy örült ennek előre is Szalóky! Első dolga tehát az volt, hogy az ősi kuriát modern, kényelemmel berendezett palotává változtassa. Hogy ez megtörténhessék, ki kellett költözni a házból s kiszállítani onnan mindent. Éppen ennek a munkájával volt elfoglalva. Parancsolgatott a szolgáknak, mit vigyenek ki, mit hova tegyenek, érdeemes-e ezt megtartani, vagy ha nincs rá szükség mit csináljanak vele.

Egy ócska ládát hoztak elébe. Felnyitotta. Sok régi könyv volt benne, legfeljebb a biblia, aztán egy öreg Graduál, álmoskönyv, sok poros akta s a láda fenekéről etökerült egy nagy irott könyv.

Szalóky kivette a könyvet, lefujta, megtörölte a százados portól s megnézte.

Egy jogi könyv volt a nagyapjának cirkalmos calligráphiájával írva. Most már emlékezett rá! Nagyapja, ha a pozsonyi diétáról hazajött, mindig ennek a könyvnek az írásával volt elfoglalva. Gazdaságát egészen elhanyagolta s minden idejét ennek a könyvnek a megírására szentelte. Senkinek sem szólt erről a könyvről s nem is nyomatta ki. Édes apja sem tudott róla.

Egyszer egy gondolat villant meg agyában. Befutott a szobájába s járkálni kezdett. Mélyen gondolkozott

— Ha én most ezt kiadnám, — suttogá — egyszerre hirneves ember lennék. Beteljesülne a vágyam! Egy csapással megszereznék mindent: hirt, nevet, dicsőséget!

Izgatottan járt alá s tel.

— Nem — szolt később nyugodtabban — nem, ezt nem teszem. Vádolna a lelkiismeret. Ilyet nem tesz egy Szalóky!

Lelkiismerete roppant harcot vivott a dicsőség utáni vágyával. És — az utóbbi győzött utójára.

— Hiszen nem tudja senki, — áltatta magát — nagyapám magával vitte sirjába titkát, más nem ismeri a könyvet! De meg aztán a hir, a név, a dicsőség csak Szalókyé lesz! Keresztnév nem számít!

S lassan elnémitotta lelkiismeretét.

A könyv nem sokára megjelent a könyvpiaccon. Óriás feltűnést keltett. A lapok több hasábon ismertették a legnagyobb elismerés és csodálat hangján. A legtekintélyesebb jogtudósok úgy nyilatkoztak róla, hogy páratlan munka a magyar jogi irodalomban.

Barátok s deputációk jöttek-mentek házáznál s mint hazánk legnagyobb jogtudósát üdvözölték a legnagyobb örömmel.

Szóval a siker órási volt. Egész koszorúval kapta a hir, a dicsőség virágait.

Az a vágya is beteljesült, hogy képviselő lehessen, mert a következő képviselőválasztáskor szülőhelye egyhangulag megválasztotta s tagja lett az Akadémiának is.

Vágya tehát teljesült! nem volt nálánál ünnepelebb, népszerűbb ember! És akkor történt, hogy dicsősége zenithjén meg akarta magát ölni.

Egy fontos kérdést tárgyaltak a képviselő-

házban. Mikor már sok beszéd elhangzott, pro és kontra, felkérték, szólna ő is a tárgyhöz.

— Véleményedre, kedves Bertalan — szoltak hozzá — okvetlen szükségünk van. Állásfoglalásod fogja eldönteni a vitát s kérünk holnap szólj hozzá a tárgyhöz.

Szalókyt a lelkiismeret kezdte háborgatni. Hogy, ő szóljon hozzá? Ő, aki nem ért az egész dologhoz semmit, aki a legnagyobb charlatan ezen a földtekén?

Hanem azért, hogy barátjai gyanuját fel ne keltse, azt felelte:

— Jó, számíthattok reám.

Délután odahaza ült lakásán, szörnyű gondolatok között. Kopogtatás hallatszott ajtaján.

— Szabad! — kiáltá gépiesen.

Az Akadémia egy előkelő tisztviselője lépett be rajta.

Kölcsönösen üdvözölték egymást.

— Kedves Bertalan, — szolt a látogató, miután elhelyezkedett egy bőr karosszékekben — én csak meghívni jöttemek tulajdonképen. Holnap délelőtt lesz az Akadémia ülése s a jelentések után a te székfoglalód következik. A tagok már mindnyájan meg vannak hiva s közönség is szép számmal fog megjelenni.

Szalóky elhalványult.

— Még ez is! — gondolta magában

Viselkedése fel is tünt a látogatónak s miután ezt az izgatottság előjelének tekintette, nem akarva Szalókyt háborgatni, eltávozott.

Szalóky egyedül maradt lelkiismeretével.

— Kellett ez neked? — szolt meg lelkiismerete — hát mit csinálsz most? Ki fog tudógni minden, világ csufja leszel. Kellett ez neked? Nem maradhattál otthon ugy e? Hir, dicsőség kellett! Most kaptál mindent, meg vagy-e hát elégedve?

Gondolatai kiüzték otthonából. Kiért a Dunaparra. Már akkor csendes volt minden körülötte. Rettenetes gondolatok gyötörték. Mint egy Damokles-kard függött feje fölött a holnapi nap. Ha ezt megéri, elveszett, barátai gyávanak fogják bélyegezni s kisül minden! Nem, ezt a gyalázatot nem fogja megérni!

Az öreg Duna csendesen folydogált előtte. Ha ebbe most belevetné magát, elmerülne, meghalna egy jajszó nélkül, akkor nem tudnának meg semmit az emberek, balesetnek tartanák, meg-

siratnák, meggyászolnák, de hire, neve, dicsősége fennmaradna!

Választhatott az élet vagy a halál között!

A nagy folyam habjai oly hivatatólag csapódtak a parthoz.

— Ej! — kiáltá Szalóky — áldozzuk fel az életet a dicsőségért!

S beleveté magát a zajgó hullámok közé.

*

Szalóky Bertalan felébredt s eszmélni kezdett. A veranda padlóján feküdt arccal a föld felé. Lassan felkelt s eszébe jutott rettenetes álma. Már akkor éjszaka volt.

A csendes faluból nem hallatszott semmi nesz, csak a teli hold bámult le reá.

Szalóky pedig megértette Isten intését, csak annyit mondott:

— Nem kívánkozom többet dicsőség után!

A coetus ablakában.

Bent a coetusban, a hátam mögött megszólal a tárogató és belesir az éjszakába. Glóriás időknek itt felejtett, kesergő hangjai metszik át a sötét leget, kipirosítják az arcot, könnyet kergetnek fel a szemekbe.

Ott lent, a Fűvészkert oldalába, összesereglik a nép és fejét fölvetve, száját tátva bámul fölfelé. Kinyílnak a szomszéd ablakok és lésszen néma csend, amelyben csak a tárogató sir, zokog keservesen. Vágtató fiakkeres lépésben vezeti tovább a lovát, egy kis hadnagy, amint odalent tovább halad, — fölfogja a kardját, hogy ne csörömpöljön.

Amint végig nézek a már hatalmas tömegben, — önkéntelenül felvetem magamnak a kérdést, hogy mi hozta ezt a népet ide? Feltolakodik az agyamba az a föltevés, hogy a kíváncsiság terelte össze őket, de el is vetem rögtön, amint ott, valamelyik gázlámpa alatt egy szürös atyafit látok meg.

Az ember leveszi széles karimájú kalapját a fejről és úgy bámul fölfelé.

Meglehet, hogy ő az egyedüli, akit tényleg kíváncsisága hajtott ide, és én mégis egyedül ő benne látom meg az egész csődület ösztökélőjét.

(Nem magában az emberben, nem is cifra szürében, csak abban a kopott, széles karimájú zsiros kalapban, amelyik a tárogató hangjaira le-

került a fejről, — hogy hangszerében becsülje meg a nagy időket.

Énszegény népem! Milyen típusod neked ott az a cifra szürös paraszt! A mult emlékein rágódsz szüntelen, félsz a jelenben kinyitni szemedet, elfordulsz a jövő világossága elől. Nemzeti nagy létednek újabb nagypéntekét ülvén, — a szent karácsony ünnepén jártatod még mindig a szemedet, ahelyett, hogy diadalmas örömmel várád a husvételt feltámadást.

*

Hogy immár harmadik sorozatát írom a fenti cím alatt megjelent kis csevegéseimnek, idejében valónak találom itt is végkép letenni a pontot. Mielőtt azonban a coetus ablakában megszűnnék papíron gondolkozni, — lehetetlenségnek tartom, hogy legalább röviden az eddig elmondottakra vissza ne pillantsak.

Valahogy vázolni akartam, hogy az én gondolkodásomon keresztül, hogyan forr össze a coetus diákélete, meg a nagyvilág. Igyekeztem megpendíteni az emberi lélek összes hurjai közül azokat, amelyek legmélyebb hangot adnak és leggyakrabban pattannak el: a társadalom, a haza és szerelem billentyűin.

Aki csak egy kicsit is figyelmesen olvasta végig az írást, feltétlenül vett észre egy és más. Például nem kerülhette ki a figyelmét, hogy ahol csak tettem, — mindenütt a zene szárnyain óhajtottam tova szállni, vagy az éneket vettem kölcsön, mint tagadhatatlanul hatásos eszközt. Megpróbálom eljárásomat indokolni.

Az alatt az alig két esztendő alatt, amióta itt Debrecenben vagyok, a vén mohos falak, a coetus rejtett zugai között rátaláltam a régi diákéletnek valami kis halvány, sáppadtan szintelen maradványára. Mintegy hallgatag megegyezés alapján, több jó barátommal, amennyire már tölünk telt, s amennyire a változott idők közepette lehetett, igyekeztünk ez élettelen, mumiaszerű kis apróságokat újra életre kelteni, — az egésznek piros, diadalmas mázával őket bevonni.

Kísérletünk teljesen — hiszen az idők nagyot változtak azóta — természetesen nem sikerült, de hiába való sem volt.

A még megmaradottakat továbbra is sikerült fentartanunk és a nóták világa tette meg, — adta kölcsön a többi. A mult diákélete a nyers

erőé volt, — a jövő, diákélete már megfogantatott,
— de a tudomány jelében.

A rövid jelenen még a nóta ömlik el, de már
csenevészeseedik, s bár teljes egészében életképes,
— mégis biztosan várja a hirtelen halált.

Én szeretem a mi gondtalan diákéletünket,
fiatal szívemnek életerős, piros vérével szeretném
táplálni. Ha pedig meg kellene irnom, ha a törpe
jövőnek kellene maradandó egészé tömörítenem,
ugy eldobnám magamtól a tollat, nem ragadnám
meg a festő ecsetjét, nem a szobrász vésőjét, ha-
nem kottapapíron írnék fenséges szinfoniát.

Matolcsy Sándor.

A cigaretta.

*Mikor azt kérdeztem magától,
Ugy-e édes, nagyon szeret?
Kacagott maga s azt felelte:
Olyan a szive, mint a cigaretta.*

*Az első világít az éjszakában,
A tüzénél rágyújt a másodikra.
S ha megégeti száját véle,
Vagy ha keserű, messze dobja.*

*S a cigarettről jut eszembe,
Hogy maga mégis szeretett.
S elvette kincsem, boldogságom
Az az egyellen cigaretta.*

*S a cigarettről jut eszembe,
Magát feledni nem lehet.
Hiába mondja, hogy a szívem
Változik, mint a cigaretta.*

Épp úgy, mint akkor...

*Épp úgy, mint akkor. Ujra láttuk egymást,
Tavaszi, ibolya minden régi volt.
Csak a nagy platán száradt ki a kertben,
S csak egy ábránd, mi szét ömolt.*

*Épp úgy, mint akkor. Fehér homlokodon
Ujra az ábrándos tekintet ül.
Csak menj Emmikém, kis kerti utadra,
Én megcsaltalak, menj csak egyedül.*

*Ha megállasz a nagy díófa mellett
S szemedben tán egg kicsi könny,
Gondolj arra, hogy a szegény barátod
Élete csak bú s nem öröm,*

*Gondolj arra, az élet tengerében
A hullám helyett sohaj-ár forog.
S ha majd ez édes, bús tömegben
Fájó lelkünk újra találkozott:
Én akkor is csak álmodok.*

Donna Dianna.

Nomen et omen.

Irta: Pap Lénárt.

Hiába!... nincs furfangosabb ezermester, nincs
ügyesebb anekdótafaragó a sorsnál. Összedönt
számítást, meghazudtolja a biztos matematikát,
lehetetlenből valót, valóból ábrándképet alkot;
ha akarja optikusból bölcsész, asztalosból festő,
borbélyből költő lesz, viszont azt is megteszi,
hogy költőből borbélyt, festőből asztalost farag,
neki az mindegy. De még sok más egyebet is, mi-
vel: uti figura docet.

Inspektorválasztásnál történt az eset: a fur-
fangos Wagner s Bognár története.

Hajdanában Magyarországon ilyen hivatal is
volt, az inspektor nagyobb községnek vagy vá-
rosnak kormányzója, ki intézte ügyeiket, rende-
leteket adott számukra, szóval egyike volt azon
kedves ajándékoknak, amikkel a nemzet megaján-
dézott bennünket.

No de elfért ez is a többi között, annál is
inkább, mivel nem sokáig állott fenn.

Bizony sok minden új volt abban az időben
szép Magyarországon, új volt az a nagy csend, az
a nagy s fásult nyugalom, a nagy zaj, a nagy lel-
kesedés után. Elmúlt a csatazaj, elhullottak, el-
bujdostak a csatamezők hősei, nem daloltak már
költők sem, miről is dalolhattak volna: búról?
szabadság elvesztéséről? — mindezekről nem volt
szabad. Nem volt élet a kunyhókban, nem a palo-
táknak, nem az iskolák hajdan zajos termeiben,
sehol, sehol ott, hol egykor pezsgő élet folyt —
kivéve a vármegyét. Itt is alábbhagyott ugyan a
régi zaj, ám a kortesek újra megkezdtek munká-
jokat, előkerültek ismét a színes tollak, működ-
hetett az „ólmos“.

Valamelyik községben, ott valahol a Duna-
Tisza közén, inspektort kellett választani, még
pedig azon férfiak közül, kiket a felsőbb parancs
szerint működő tanács kijelölt. Meg volt annak
is a maga oka, tudniillik, hogy valami „kontra-
bontos ember“ ne kerüljön az előjárói székbe:
afféle „Kossuthhund“; — előre kijelölték, tehát
hogy kik a választhatók; rendszeresen német volt

a kiszemelt, csak nagy kivételesen magyar. Ezt is bizonyára felismerték, azért kandidáltak.

A két választandó polgár már ki is volt jelölve, az egyik Wagner, a másik Bognár. Wagner betelepült, borotvált arcú, ravasz szemű német volt, széles, előre nyuló kravátlit hordott, olyat, amelyet abban az időben a burgerek szoktak volt, ezenkívül bő széles pantalló, piros mellényt, a fején pedig félrekapott, feltürt szélű kalapot viselt. — Bognár, a másik kandidált, éppen ellentétje Wagnernek: tetőtől-talpig magyar ember, aki sarkantus csizmában, szűk zsinóros nadrágban, pitykés mellényben járt, a fején darutollas turi süveget hordott, a bajuszát vastagon kikente feketére, hegyesre.

Wagner a falu alsó részén lakott, míg Bognár a felsőn, mindkettőnek csinos háza s kertje volt.

Lépünk be Wagnerhez, nézzük meg, mit csinál, illetve, mit beszél azzal a hosszú kucsmás, nagy bundás-kulacsos emberrel, akit olyan nagy udvariassággal bocsátott be maga előtt a pitvarba.

Mátyás volt ez, az ő hü kortese, ki a lelket szerezte számára, hogy az előljárói székbe megválasszák; becsületes magyar legény s e mellett igazi, vérbeli kortes, senki sem értett jobban az ólmos és kulacs forгатáshoz, amik pedig fontos tényezők a választásoknál.

— Hányan vagyunk, Mátyás? — kérdezte Wagner, miután egy tele kulacsot tett eléje.

— Hajh! szólt az nagyot huzva a borból — kevesen!

Nem lehet most korteskedni, nem hisznek az embernek — Hiába dicsértem Wagner uramat, hogy ilyen ember, olyan ember... nem ér az semmi. Ördöge van annak a Bognárnak.

— És a bor, meg a pénz?

— Az elfogyott — felelt röviden Mátyás, semmi hajlandóságot sem mutatva arra, mintha számolni akarna róla.

— Ej.. ej! sóhajtott a gazda szaporán lépkedve keresztül-kasul a szobát, de meg kérdezni meg sem merte Mátyást, hova tette a reá bízott pénzt ilyen rövid idő alatt; félt, hogy ott hagyja a faképnél, inkább azon gondolkozott, mit kellene tenni Egyszer csak szembe fordult Mátyással, s ravaszul mosolygott a szemébe.

— Ha így nem sikerül, — szólt — véghez visszük másképp Ha az alma nem akar magától

leesni fájáról, karóval verik le. Ide figyeljen tehát kelmed. Elmegy a faluba, s majd — mikor a legtöbben hallják — elkezd hangoztatni, hogy így, hogy úgy csinál, szóval hát, hogy — no!

— Majd elmondom szóról-szóra, megyek azonnal — szólt Mátyás tudákosan bólingatva meg a fejét, s miután a kulacsot oldalára akasztotta, menni készült.

— Hadd hallom azonban, mit mond el kend? akadékoskodott Wagner.

— Mit-e? hát, hogy így, hogy úgy... üsse kö, no majd elmondom.

— Látom, hogy nem értett meg — beszélt újra Wagner, — olyankor beszéljen, mikor a német katonák összegyűlnek a községházán, még pedig azt híresztelje, hogy ez a Bognár egy olyan, hogyan is mondjam csak... „kontrabontos“ ember, aki a magyarokkal konferál.

Ugy számított Wagner, hogy ha Bognárról ez a hír elterjed, — néhány nap mulva elhurcolják „auf Verhör“, ami nem volt egyéb, mint kisebbfajta inkvizíció, hol a szegény vádlottat vallatták, fagatták, s ha akkőzben kiderült rá valami, akkor bizonyosan lecsukták vagy két-három hónapra, ha pedig ártatlannak nyilvánították, a herce-burcában is eltelt vagy három hét.

Már pedig csak két hét választotta el őket a választástól. Erre az időre akarta Wagner Bognárt eltávolítani, amire ez a mód nagyon alkalmasnak látszott.

Azonban Wagner csalatkozott Mátyás kortesben, mikor arra gondolt, hogy az ilyesmire rá fog állani.

Amint Mátyás meghallotta, hogy Wagner miben tőri a fejét, felcsapta kucsmáját a fejére, a kulacsot a hátára vetette, a bajuszán egyet sodorintott s úgy szólt vissza az ajtóból:

— Eb fog Wagner uramnak tovább korteskedni, én nem vállalkozom rá! — kiáltott s becsapta az ajtót; egyenesen Bognárhoz ment, s ezentul annak korteskedett — ingyen.

Azonban Wagner mégis csak talált valakit, aki Bognárt befeketítette s nemsokára község-szerte beszélték, hogy Bognár ilyen-olyan ellensége a németnek, — amint hogy az is volt — hogy házában esténként összeesküvők találkoznak, kik sugnak-bugnak, titkos dolgokat terveznek, tanácskoznak, lázító beszédeket mondanak, be

akarják hívni a törököt, franciát, pláne egy csapat felfegyverkezett magyar meg épen készen áll arra, hogy megtámadja a „Hauptwache“-t s beszegezze annak ágyuját; mindennek a sok veszedelmes dolognak pedig Bognár a szerzője.

(Folyt. köv.)

Színház.

A mult hónapban a debreceni színházlátogató közönség magyar szerzőnek a bohózatában gyönyörködött. Nem véletlenül tettem meg mondatom állítmányának ezt az ígét, hogy gyönyörködött: a sovinizmus bizonyos büszke érzésével írom le ezt a szót, mely bírálatomban annak illusztrálására van hivatva, hogy ha élvezhető, mulattató és nem teljesen jelentéktelen bohózatot akarunk előadni, nem szükséges föltétlenül külföldi írók darabjait venni elő; nyuljunk csak a saját éléskamránkba, akad ott is abból a fajtából. Itt van p. o. Molnár Ferencnek darabja a „Józsi“ melyet a multkoriban adott elő derék szintársulatunk. Elég szellemes, elég ötletes, elég fordulatos, eléggé gazdag bonyolult helyzetekben s a legkényesebb izlés is talál mindig valami olyat egyik vagy másik részletében, amelyre elégtelen mondhatja: „Ez úgyesen volt kigondolva“. A szerző nem arra törekszik, hogy izléstelen tréfákkal növelje a hatást. Különösen a legfelső rétegek közönsége előtt; — gyakorlott keze úgyesen mozgatja a színpad láthatatlan gépeit s a helyzetkomikumnak nem egy olyan új oldalát is felfedezi, amelyik még eddig azok előtt az ördögös francia írók előtt is rejtve maradt. Mindazáltal nem mondhatom azt a „Józsi“-ról, hogy kiváló értékű darab; ez nagyon merész állítás volna s nem is bizonyítvának mellette tulajdonságai ennek a bohózatnak, mely láthatóan nem táplál nagyobb igényeket, mint, hogy egy kellemes estét szerezzen a közönségnek: csak azt ismétlem róla, amit már fennebb is irtam; t. i., hogy nem teljesen jelentéktelen alkotás, s tekintve magyar bohózatirodalmunknak szegényességét és helytelen irányban való haladását már ezen tulajdonságáért is megérdemli a fölemlítést.

Az előadásnak különösebb érdekességet adott az a körülmény, hogy a rakoncátlan Józsi gyerek szerepét az igazgató kis fia, Zilahy Palika játszotta és pedig meglepő ügyességgel és elevenességgel. A közönség tenyerei nemcsak udvarias-

ságból emelkedtek tapsokra; a kis fiúnak meglepő ügyességétől keltett igazi csodálkozás és tetszés készítette tapsra a közönséget. Nagyobb dicséretet érdemelnek még Györe Alajos (Lajos bácsi), aki a társulatnak egyik legtermészetesebben alakító — sajnos, ritkán szereplő — színésze és Szabó Gyula, ki a zongoramester szerepét sok eredetiséggel és igazi humoros vénával játszotta meg. Szabó Irma és Ternyei nyújtottak még jobb alakítást.

*

Március 25-én Jókai emlékezetének ünnepét ülve a szintársulat, halhatatlan írónk leghíresebb szindarabját, az „Arany ember“-t hozta színre. Kár hogy bérletszünetes napon, vasárnap volt ez az ünnepség, mert e nap közönsége között vannak rendesen nagy számmal olyan elemek, kik nem képesek klasszikus darabok élvezésére s gyakran vegyitnek dissonanciát az előadásba indokolatlan, vagy legalább logikusan nem indokolható nevetésükkel. Kellemetlenül rontotta a harmóniát ez alkalommal is p. o. az, hogy Timár Mihály, azon ismert szavaira, hogy „szegény ember, komisz ember“ a karzatról jóízű nevetés zaja hallatszott le. Pedig Timár Mihályt Szakács Andor alakította és ez a tény magában véve is igazolja e nevetés jogosulatlanságát. Szakács intelligens művészember, aki minden szerepét öntudatosan, a legapróbb részletig kidolgozva, alakítja. Felfogásának helytelenségét lehet ugyan olykor-olykor vitatni, de felfogását kinevetni sohasem lehet. Épen az a tulajdonsága teszi kitűnő színésszé, hogy sohasem szerepe egyes mondatainak tetszetős elmondására fekteti a fősúlyt, hanem arra, hogy kezdettől végig egy embert ábrázoljon s változó helyzeteivel a darabnak ne tűnjék úgy fel az az alak, melyet ábrázol, mintha egyénisége is megváltoznék, ellenkezőleg; legyen annak olyan minden szava, minden mozdulata, mintha láthatóan énjének belsejéből fakadna, melyre a helyzet legfeljebb változtató, de nem megváltoztató hatást gyakorolhat. Ha néha nem találjuk is helyesnek alakítását, annak egységességét akkor sem tagadhatjuk: épen ennek az egységnek megtalálásában rejlik Szakács művészi ereje. Pedig egyáltalán nem könnyű dolog egységes jellemet tüntetni fel a színészek alakításaiban. Hiányzott az egység a Ternyei Krisztyán Tódorából is, ki egyes részletekben hatásosabban alakított, mint

Szakács, de egészben véve kevesebb jellemfestő erővel. Szabó Irma (Noémi), Jeszenszky (Athalia) és Békés (Brazovics) kiváló alakításokkal nagyban előmozdították az előadás sikerét. Jó volt Krasznay is; de nem értjük, hogy lehet egy mérnök-kari tiszt szerepét egy XIV. Lajos korabeli francia udvaronc kosztümében játszani.

Könyvszemle.

Csiky Lajos *új homilétikai tanulmánya.* (A szorosabb értelemben vett egyházi beszéd, gyakorlati bibliamagyarázat és homília. Pozsony. Ára: 40 fillér.) Hogy jogász létünkre elég bátorsággal birunk arra, hogy Csiky Lajos legújabb tanulmányát ismertessük, nem a mi, hanem a tudós szerző érdeme. A bátorságot nekünk az a feltétlen tudományos színvonalon álló „világosságot követelő egyszerűség” adja meg, — amely az egész munkán, mint legfőbb jellemző előmlik, — amely lehetővé teszi a mi számunkra, hogy a mű gyakorlati értékét megértsük, kellő érdeme szerint méltányoljuk. Atanulmány eszmenemete a következő: Előrebocsájtva alaposan tárgyalja le és határozza meg a szöveg, főtétel és diszpozíció fogalmát, majd tiszta definícióját nyújtva a szorosabb értelemben vett egyházi beszéd és gyakorlati bibliamagyarázatnak, rövid és könnyű áttekintését adja ezek fejlődésének. Összehasonlítja a sz. é. v. egyh. beszéd és bibliamagyarázatot, rámutat mindkettő előnyeire és hátrányaira, hogy a homiliának, mely elmellőzvé a hátrányokat, egyesíti magában mindkettő előnyeit, tiszta fogalmát nyujthassa. Miután még megemlékezik a szöveg különböző nemeiről, megkülönböztetvén itt tanító, történeti és példázati szövegeket, hosszú tapasztalatnak átszűrt eredményeként, a gyakorlati életben nélkülözhetelen, sok olyan jó tanácsot ad, amelyek úgy a homília, mint az egyh. beszéd készítésénél feltétlenül megszívlelendők. A munka külső, stílusbeli értékét már föntebb kiemeltük. Belső becsét akkor gondoljuk legjobban méltányolhatni, ha a munkát nemcsak teológusaink, — de mindenkinek, aki általános irodalmi műveltségre tör és így az e munkában tárgyalt rendkívül érdekes műfajokkal is megismerkedni óhajt, — különös figyelmébe ajánljuk. Ez ismertetéshez pedig a magunk részéről még csak annyit fűzünk, hogy szívből kívánjuk a nagytiszteletű tanár úrnak, hogy azt a nagy homilétikát, amelynek ismeretett tanulmánya csak előrejött tavaszi fecskéje, Isten segítségével minél előbb, teológiai irodalmunk örvendetes gyarapodására befejezhesse.

Matolcsy Sándor.

Március. Ezt a címet adta a napokban megjelent verskötetének egy sárospataki teológus:

László Sándor. A nyolcadrét alaku könyvecske 110 oldalra terjed s egy még kiforrotlan tehetségnek — de mindenesetre tehetségnek — költeményeivel van tele. A dalok legtöbbjét természetesen a szerelem inspirálja, hiszen talán minden ifju költő verseiben ez az érzés csillan meg legtöbbször, hol meglehetősen egyéni formában, hol pedig — és sajnos, újabb időben nagyon gyakran — az érzés természetességét szinte meghazudtoló, jeles költők irányát szolgáló követő sablonos modorban. László Sándornak dicséretére válik, hogy nem tartozik azon fiatal óriások közé, kik elragadtatva valamelyik divatos költőnek, tiszem fel Farkas Imrének verseitől, annak világnézetéből igyekeznek szemlélni a dolgokat s annak poétai sajátosságait elsajátítani törekedve, teljesen levetkőzik egyéniségüket s kis Farkas Imrékké igyekeznek lenni, bár természetesen a költői zseni elsajátítására hiába törekednek, ha a formát és modort tudhatják is utánózni. László Sándor igyekszik a maga lábán haladni és nem áldozza fel egyéniségét azért, hogy versei valamely kedvenc írója költészete visszfényeként tűnjék fel. Ez nem jelenti azt, hogy verskötetében tehetségét már minden külső hatástól önállósulva látjuk csillogni; sőt ellenkezőleg, több helyen látszik versein egyik, vagy másik költőnek hatása, — talán leginkább a Reviczkyé, — de e hatás nem jelentkezik oly erősen, hogy teljesen elvonná a László versírói egyénisége eredetiségének zománcát, mint ahogy elveszi sok ifju költő eredetiségét ismert költők hatása. A versek között kétségtelenül nem egy gyenge is van, hiszen kívánni sem lehet, hogy egy ifju poéta első verskötetében csupakitűnő költemény legyen, de sok csinos, hangulatos költemény is van a füzetben, amelyik mindenesetre megérdemli az elolvasást s gyönyörűséget szerez az olvasónak. A kötet „Lilla” dalciklusából itt közlünk két verset, melyek nézetünk szerint a könyv legsikerültebb darabjai közé tartoznak:

Valahol mostan egy szép barna lány
Hallgatja hogy zúg kiűn a jegyene,
Megejtí lelkét csöndes néma bú
És könybe lábadoz mind a két szemé.

Az anyja szól: „Leányom, mondd mi bánt?”
— Semmi, s törüli könyező szemét...
— Én Istenem mit is siratni azt,
Hogy összesugnak kint a jegenyék?! ...

Járom az omló, süppedő avart...
...Lehullott lombok, száraz levelek...
Valamikor — édes álmodozás volt —
Virágot szedve jártam itt veled...

A te illatos dus selyemhadjad
Gyászos fonatját bontogattam itt
S tépegettük, „Szeretsz? Nom szeretsz?”
A margaréta fehér szirmait.

S mikor a végső kis szíromlevél
A „szeret” szóra már a földre hullt.
Egymásba tévedt mind a két kezünk,
Szemünk kigyuladt, aztán... elborult!...

Az akkor selymes, zöld mezők felett
Az őszi szél most búsan szántogat...
Csak álmodás volt az a kikelet
S a te illatos, dus selyemhadjad.

Régi okiratok és levelek tára. Kardos Samu dr. e rövid idő alatt is általánosan megkedvelt folyóiratának márciusi füzete rendkívül gazdag és változatos tartalommal jelent meg a múlt hónap közepén. Adattára, melynek állandóan értékes és tartalmas volta, már azt lehet mondani, közismert; ezuttal is sok érdekes közleményt és levelet közöl, de a márciusi füzetnek különösebb érdekességet kölcsönöz egy pár nagybecsű értekezés is. Kiemeljük az utóbbiak közül dr. Bányai Elemérnek: „A Toldi trilógia az irodalomban” c. közleményét és Lengyel Miklósnak „Tompa Mihály első szerelme”-ről irt értekezését.

Ifjusági hírek.

A M. I. Ö. T. március 24-iki gyűlését Kossuth emlékének szentelte, leróva a kegyelet adóját a gyászos évfordulón. Ezt a kegyeletet érzelmek juttatta érvényre a tartalmas és magas színvonalon álló műsor minden egyes száma, amelyeknek bevezetése a Varga Antal 2. th. szaválata volt, aki Ábrányinak Kossuth Lajos című költeményét adta elő a tőle megszokott hévvel és lendülettel. Utána Bónis György 4. jh. érdemelte ki a hallgatóság tapsait szép emlékbeszédével, amelyben egyesítve volt a hazafias tűz a nemzeti gyász fölött érzett mély fájdalommal. Az emlékbeszéd valóban hiven fejezte ki azokat az érzelmeket, melyek mindnyájunk szívét eltöltik Kossuth halálának évfordulóján. Szokatlanul nagy sikere volt Szunyogh Barnának. Még nem hallottunk a Társaság gyűlésén annyi tapsot, mint most. Szunyogh Barna meg is érdemelte hallgatóságának szünni nem akaró tetszészaját. Hangulatos, egyszerű, de mégis színes költeményeket olvasott fel, amelyek hangjukkal, megkapó érzéseikkel szinte észrevétlenül belelopóztak a hallgatóság szívébe. Igen tetszett Fráter Szabolcs novellája, egy a szabadságharc viharában lejátszódó kis történet, amely a szingazdag meseszövéstónusával van megrajzolva. Azután Balla Bertalan 1. jh. szaválata következett, amely szintén egyik sikerült száma volt a műsornak. Végül Kocsis János, a Társaság elnöke tartott berekesztő beszédet, melyben még egyszer megemlékezett a gyászünnepe jelentőségéről. Indítványára egyhangulag kimondotta a gyűlés, hogy a szereplő tagoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. A gyűlés a Kossuth-nóta lelkes éneklése mellett oszlott szét.

Ifjusági nagygyűlést tartott közelebb Akadémiánk ifjusága, amelyen a magyar ipar pártolása került tárgyalás alá. A gyűlés Cseke Emil 2. jh. indítványára hozzájárult az Orsz. Védőegyesület fölszólításához. Kimondotta a gyűlés, hogy a hazafias akadémiai hallgatók szükségleteiket csak olyan cégeknél fogják beszerezni, amelyek az Orsz. Védőegyesület által kiállított védjegyet föl tudják mutatni. E határozat érvényesítése cséljából aláírási iverk bocsátottak ki, amelyeket a jelenlevők alá is irtak. Örömmel látjuk a főiskolai ifjuság hazafias fölbuzdulását, sikert és eredményt kívánunk e szép törekvéshez.

A H. Ö. T. márc. 21-én lanyha érdeklődés mellett tartotta gyűlését. Elsőnek Venetianer Sándor 1. th. imádkozott a bírálók szerint jó, természetes hangon, melyben azonban nem volt meg a kellő melegség s ezért a Társulat közepsikerült fokra méltatta. Varga Csongor 3. th. felolvasása első részében a Habsburgok alatti sérelmeinkről emlékezett meg Bocskayig. Papp József 1. th. közepsikerült predikálása után Füzessy Géza 3. th. indítványozta, hogy a tisztviselők s jelenlevő tagok igyekezzenek oda hatni, hogy ezentul a gyűlések látogatottabbak legyenek. Az indítvány hatása meg is látszott már a márc. 28-ik gyűlésen, mely nagyszámu tagok jelenlétében folyt le. V. Kalmár István imádkozása után Varga Csongor fejezte be felolvasását, melyben folytatólag Bocskayról és a bécsi békéről szolt. A nagy tanyulmányra valló, érdekesen megirt felolvasásért a társulat jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Ezután Varga Antal 2. th. szaválta el, a tőle megszokott kellemes hangon, Szabolcska „Nehéz órában” c. költeményét. Tóth Kálmán 4. th. Az imádkozásról c. felolvasást kezdett meg, mely mindenestre nagy munkáról s a forrásmunkák ügyes tanulmányozásáról tesz tanulságot, csak kár, hogy szerző néha nagyon is merész következtetésekre ragadtatja magát. Végül még Papp József 1. th. imádkozott, saját imáját adva elő. Imádkozása áhitatos, mélyen átértzett s közvetlen volt, miért is a társulat első fokkal jutalmazta.

A Főisk. Gyorsíróegylet érdemes elnöke, Zöld József 2. jh., ki ugy a budapesti, mint a vidéki országos versenyeken számos díjat nyert már, gyorsírói tudásának újabb bizonyítékát nyújtotta azzal, hogy márc. 25-én kitünő eredménnyel tette le Budapesten a gyorsírói tanári vizsgát.

Szerkesztői üzenetek.

Z. I. urnak. Sajnálattunkra újabban beküldött verseit sem közölhetjük.

N. S. urnak H.-Böszörményben. Nagyon örvendek, hogy verseim megnyerték a tetszését s szeretném, ha én is hasonlóképen nyilatkozhatnám az önéiről. Azt látom, hogy vannak eszméi s a sablontól is igyekszik szabadulni, de a versek kifejezései általában költőietlenek; egyes szavakat láthatóan csak azért használ, hogy a szótagszám teljes legyen. Azt is figyelmébe ajánlom, hogy dalnak a szószaporítás sohasem válik előnyére. Fogadja szívesen a jóindulatu kritikát, — ennek megszívlelése, remélem, hogy jó hatással lesz verselésére.